

ALAN YATES

Catedràtic emèrit de la University of Sheffield

DEL MEU ANY MARAGALL

Vaig concebre la idea de celebrar l'Any Maragall traduït a l'anglès, purament per amor a l'art, els poemes de l'antologia de Carles Riba. M'hi estimulava el record de la gran satisfacció que m'havia produït, anys enrere, treballar en la versió anglesa de «La fageda d'En Jordà» per a l'edició bilingüe d'un volum coordinat per Joaquim Molas i titulat *Paisatges de Catalunya./Landscapes of Catalonia* (Barcelona, Generalitat de Catalunya-Departament de Treball, Indústria, Comerç i Turisme, 1990). El mateix llibre s'obria amb la traducció meua de les sis «Pirinenques» i també incloïa les «Vistes al mar [des de Caldetes]» i els «Boscós de Vallvidrera».

Ara bé, el nou experiment va començar amb mal peu perquè, tot just havent-m'hi posat, l'«Oda infinita» em va resultar «intraduïble», i contemplar els poemes que venien després em va desanimar totalment. Em va semblar que m'havia ficat en un atzucac, del qual en vaig sortir ràpidament fent una versió, bastant matussera, del «Cant espiritual» i donant-me per vençut. Val a dir que, per consolar-me, em vaig posar a traduir *Els sots feréstecs* de Raimon Casellas, un exercici ja complert, i que, curiosament, em va resultar més interessant i gratificant del que m'esperava. Aquesta feina va ocupar el meu Any Maragall personal, i ja no em sento amb cor de tornar a la lluita ni d'analitzar el meu fracàs com a traductor de l'autor de *Visions & Cants*, que continuo considerant un gran poeta.

Aquí deixo el resultat de la traducció, fins ara inèdita, del «Cant espiritual», i una versió de «Paternal» que he preparat per a aquesta ocasió.

«Song of my Soul»

If the world is already so beautiful, Lord, when seen
Through your peace within our observing eyes,
What more can you give us in another life?

That is why I hold so dear the eyes, the face
And the body you have given me, Lord, and the heart
Always beating within... And I am so afraid of death.

«Cant espiritual»

Si el món ja és tan formós, Senyor, si es mira
amb la pau vostra a dintre de l'ull nostre,
¿què més ens podeu dar en una altra vida?

Per 'xò estic tan gelós dels ulls, i el rostre,
i el cos que m'heu donat, Senyor, i el cor
que s'hi mou sempre... ¡i temo tant la mort!

Through which other senses could you reveal
That blue heaven over the mountain tops,
The immense sea and the sun shining all around?
Give me in these senses peace eternal
And I'll seek no other heaven than this blue sky.

The Faust who said "Stop!" to no other moment
Than to the one which brought Death to him,
I cannot understand him, Lord: for I would want
To stop so many moments of each day
To make them eternal in my heart...!
Or could this 'making eternal' be Death itself?
But then, what would Life be?
Would it be merely the shadow of time passing,
The illusion of farness and nearness
And the reckoning of much, little and too much:
Deception, because everything is already infinite totality.

No matter! This world, whatever its secrets,
So diverse, so vast, so temporal
—this earth, with all that is given life upon it—
Is my homeland, Lord; and could it not be
At the same time a heavenly home?
I am a man and human is my measure
For all I might believe in and hope for;
If my faith and my hope can reach no further,
Will you blame me for it in the life beyond?
Out there I see the heavens and the stars
And still I would wish to be there a man.
If you have made things so appealing to my sight,
If for them you have made my eyes and my senses,
Why should they be closed in search of *the answer*?
No other answer can stand up to my conviction!

¿Amb quins altres sentits me'l fareu veure,
aquest cel blau damunt de les muntanyes,
i el mar immens, i el sol que pertot brilla?
Deu-me en aquests sentits l'eterna pau
i no voldré més cel que aquest cel blau.

Aquell que a cap moment li digué «Atura't»,
sinó al mateix que li dugué la mort,
jo no l'entenc, Senyor; ¡jo, que voldria
aturar tants moments de cada dia,
per fé'ls eterns a dintre del meu cor!...
¿O és que aquest «fer etern» és ja la mort?
Mes llavors, la vida, què seria?
¿Fóra només l'ombra del temps que passa,
la il·lusió del lluny i de l'aprop,
i el compte de lo molt, i el poc i el massa,
enganyador, perquè ja tot ho és tot?

¡Tant se val! Aquest món, sia com sia,
tan divers, tan extens, tan temporal;
aquesta terra, amb tot lo que s'hi cria,
és ma pàtria, Senyor; ¿i no podria
esser també una pàtria celestial?
Home só i és humana ma mesura
per tot quant puga creure i esperar:
si ma fe i ma esperança aquí s'atura,
¿me'n fareu una culpa més enllà?
Més enllà veig el cel i les estrelles
i encara allí voldria esser-hi hom:
si heu fet les coses a mos ulls tan belles,
si heu fet mos ulls i mos sentits per elles,
per què aclucà'ls cercant un altre *com*?
¡Si per mi com aquest no n'hi haurà cap!

I know you exist, Lord; but where you are, who can say?
 Everything I see is your image inside me...
 Let me, then, believe, that this is where you are.
 And when that dread hour arrives
 When these human eyes will be closed,
 Give me, Lord, a greater, truer power of sight
 With which to view your immense countenance.
 May death be for me another birth, a greater birth!

«Paternal Concern»

On returning from the Liceu opera house
 on the night of November 7, 1893¹

Everywhere on earth Hatred rages and explodes,
 blood spurts from slumped heads,
 and social occasions now call for
 a valiant heart, just as warfare does.

Deadly blasts resound – and trembling people turn to look:
 Cruelty advances, and Fear is beating a retreat,
 as the whole world is split between them...
 Watching his child at the breast of its sighing mother,
 the father's brow bears a worried frown.

But the uncorrupted infant,
 when, sated, it turns from the empty teat,
 looks first at him, and then at her,
 and chuckles barbarically.

Ja ho sé que sou, Senyor; pro on sou, ¿qui ho sap?
 Tot lo que veig se vos assembla en mi...
 Deixeu-me creure, doncs, que sou aquí.
 I quan vinga aquella hora de temença
 en què s'acluquin aquests ulls humans,
 obriu-me'n, Senyor, uns altres de més grans
 per contemplar la vostra faç immensa.
 ¡Sia'm la mort una major naixença!

«Paternal»

*Tornant del Liceu en la nit del 7 de
 novembre de 1893*

Furiat va esclatant l'odi per la terra,
 regalen sang les colltorçades testes,
 i cal anar a les festes
 amb pit ben esforçat, com a la guerra.

A cada esclat mortal — la gent trèmula es gira:
 la crueltat que avança, — la por que s'enretira,
 se van partint el món...
 Mirant al fill que mama, — a la mare que sospira,
 el pare arruga el front.

Pro l'infant innocent,
 que deixa, satisfet, la buidada mamella,
 se mira an ell, — se mira an ella.
 i riu bàrbarament.

¹ The poet was present at a performance of Rossini's *William Tell* when an Orsini bomb was thrown from the upper gallery into the luxury stalls by the anarchist Santiago Salvador, killing 22 and injuring a further 35 people. (Translator's note).